

Brussel, 10 april 2026
(OR. en)

7949/26

UEM 125	RECH 157
ECOFIN 413	ENER 161
SOC 185	JAI 425
EMPL 85	GENDER 26
COMPET 397	ANTIDISCRIM 33
ENV 311	JEUN 49
EDUC 107	SAN 201
ECB	EIB

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	AANBEVELING VAN DE RAAD over het economisch beleid van de eurozone

AANBEVELING (EU) 2026/... VAN DE RAAD

van ...

over het economisch beleid van de eurozone

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 136, in samenhang met artikel 121, lid 2,

Gezien Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad¹, en met name artikel 3, lid 3, punt a),

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden², en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

¹ PB L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

² PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>.

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone maakt integrerend deel uit van de jaarlijkse cyclus van macro-economische coördinatie. Zij reikt de lidstaten van de eurozone handvatten aan, die zijn toegesneden op de specifieke uitdagingen waar de economische en monetaire unie voor staat.
- (2) Deze aanbeveling dient als een instrument dat helpt om de beleidsagenda van de Eurogroep te bepalen en beleidsdiscussies over thema's van gemeenschappelijk belang te bevorderen, en zo bij te dragen aan het stimuleren van coherentie en convergentie in het beleid van de Unie en de lidstaten. Door te zorgen voor een gedeeld begrip van de belangrijkste beleidsprioriteiten, draagt deze aanbeveling bij aan een doeltreffendere beleidscoördinatie, versterkt zij de veerkracht en vergroot zij de capaciteit van de eurozone om te antwoorden op externe schokken en tegelijk de kansen aan te grijpen voor duurzame en inclusieve groei, de stabiliteit veilig te stellen en te helpen bij de transitie naar een gedecarboniseerde en digitale economie.

- (3) De eurozone heeft te maken met een internationale omgeving die onzekerder is dan op enig ander moment in het voorbije decennium. Geopolitieke spanningen, en met name Ruslands aanhoudende aanvalsoorlog tegen Oekraïne, waar de oostelijke grensregio's van de EU de gevolgen van ondervinden, en het opkomen van een meer versnipperde, multipolaire wereld zorgen ervoor dat handels- en financiële patronen verschuiven. Eenzijdige benaderingen door belangrijke partners, en met name op het gebied van handel, hebben markten verstoord en vragen doen rijzen over de betrouwbaarheid van sinds lang bestaande internationale raamwerken. Deze ontwikkelingen brengen externe schokken teweeg die de mondiale toeleveringsketens verstoren en zorgen ervoor dat handel, kapitaalstromen en energiemarkten aan volatiliteit onderhevig zijn. Tegelijkertijd maken zij het belang duidelijk van economische veiligheid en open strategische autonomie als belangrijke onderdelen van economische veerkracht en onderstrepen zij de dringende noodzaak om te investeren in kritieke capaciteit en in circulariteit. Tegen deze achtergrond biedt het EU-kompas voor concurrentievermogen³ – een strategisch initiatief van de Europese Commissie – een waardevol kader om zowel uitdagingen als kansen te beoordelen. Dit kompas identificeert drie prioritaire gebieden – de innovatiekloof dichten, de economie decarboniseren en strategische afhankelijkheden verminderen – waarop de Unie en de eurozone hun inspanningen moeten concentreren om de welvaart veilig te stellen in een snel veranderende wereld. Kansen aangrijpen die zich aandienen, toekomstgericht beleid, nauwere coördinatie tussen lidstaten en een hernieuwde focus op innovatie zijn daarbij van essentieel belang. Door structurele kwetsbaarheden aan te pakken en de eengemaakte markt te verdiepen, en tegelijkertijd de Europese veiligheid en open strategische autonomie te versterken, kunnen de Unie en de eurozone externe druk omzetten in aanjagers van veerkracht en mondiale invloed op lange termijn. Voorts is het mobiliseren van particuliere en publieke investeringen van cruciaal belang om de productiviteitsgroei te stimuleren en de EU-doelstellingen te verwezenlijken.

³ COM(2025) 30 final.

- (4) De economie van de eurozone is veerkrachtig gebleken. De economische groei overtrof de verwachtingen in 2025. Deze beter dan verwachte prestatie viel aanvankelijk toe te schrijven aan een forse stijging van de uitvoer om verwachte verhogingen van handelstarieven voor te zijn, maar ook investeringen in uitrusting en immateriële activa presteerden beter dan verwacht. Als een van de meest open grote economieën van de wereld zal de eurozone de druk voelen van de toegenomen internationale handelsbeperkingen en spanningen. Daardoor is de binnenlandse vraag de belangrijkste aanjager van groei – en zij zal dat naar verwachting ook blijven – geschraagd door een robuuste arbeidsmarkt, een verbetering van reële inkomens en grotendeels gunstige financieringsvoorwaarden. In 2026 zal de economische bedrijvigheid waarschijnlijk nog steeds getemperd worden door tragere externe vraag als gevolg van handelsbeperkingen en aanhoudende wereldwijde onzekerheid. Al met al zal het reële bbp in de eurozone volgens de najaarsprognoses van de Commissie in 2026 naar verwachting met 1,2 % groeien. De groeiverwachting blijft omgeven met een hoge mate van onzekerheid, waarbij neerwaartse risico's overheersen.
- (5) De inflatie in de eurozone is nog steeds gematigd. Sinds het voorjaar van 2025 fluctueert de inflatie rond niveaus die grotendeels te verenigen zijn met prijsstabiliteit. De algemene inflatie (HICP) bedroeg 1,9 % in december 2025, terwijl de kerninflatie (zonder levensmiddelen en energie) hoger blijft, op 2,3 %. De verwachting is dat onderliggende prijsdruk onder controle blijft door de recente waardeinstijging van de euro, waardoor de invoerconcurrentie scherper wordt en de loongroei wordt gematigd. Hoewel de inflatie voor sommige lidstaten hoog blijft, liggen de inflatie in de eurozone en de vooruitzichten daarvoor de laatste tijd dicht bij de definitie van prijsstabiliteit van de Europese Centrale Bank (ECB). Binnen deze context heeft de ECB een einde gemaakt aan de versoepelingscyclus die zij in juni 2024 had ingezet. Tussen juni 2024 en 2025 is de depositorente met in totaal 200 basispunten verlaagd, waardoor deze uitkwam op 2 %. Daardoor ligt de beleidsrente in de eurozone momenteel dicht bij de meeste schattingen van de natuurlijke rente. Wat de toekomst betreft zou de algemene inflatie volgens de projecties van de Commissie 2,1 % bedragen in 2025 en 1,9 % in 2026. Risico's voor de inflatieverwachtingen zijn grotendeels evenwichtig, waarbij de meeste metingen van inflatieverwachtingen voor de lange termijn rond 2 % liggen – en zo de inflatie rond dat streefdoel helpen te stabiliseren. Een en ander wijst erop dat het ECB-beleid geloofwaardig was, doordat het ervoor zorgde dat de verwachtingen goed verankerd waren en het de inflatie opnieuw richting prijsstabiliteit stuurde.

- (6) In de voorbije jaren zijn er opvallende verbeteringen in de begrotingspositie van de eurozone als geheel: in de periode 2020-2024 daalde het gemiddelde tekort van 7,0 % van het bbp naar 3,1 % van het bbp, terwijl de schuldquote met 10,1 procentpunt zakte tot 88,1 % van het bbp in 2024. Wat de toekomst betreft, wijzen de begrotingsvooruitzichten op een bescheiden verslechtering, met een tekort dat zou oplopen tot 3,2 % van het bbp in 2025 en 3,3 % van het bbp in 2026, als gevolg van stijgende defensie-uitgaven en een verdere aangroei van rente-uitgaven en een aantal tegenvallers aan de ontvangstenzijde. De schuldratio zou stijgen naar 88,8 % van het bbp in 2025 en 89,8 % van het bbp in 2026, door een minder gunstig rente-groeiverschil en hardnekkige primaire tekorten. De begrotingspositie zou over de prognosehorizon grotendeels neutraal blijven in zowel de EU als de eurozone, al zijn er opvallende verschillen tussen lidstaten. De begrotingspositie wordt bepaald door de begrotingstrajecten die de Raad heeft aanbevolen in lijn met het Unieraamwerk voor economische governance, het effect van de herstel- en veerkrachtfaciliteit en andere EU-fondsen en, in voorkomend geval, de tijdelijke flexibiliteit die op grond van de nationale ontsnappingsclausule wordt toegestaan om de stap naar hogere defensie-uitgaven te helpen zetten.

- (7) Nu de Europese veiligheidsomgeving een nieuwe vorm aanneemt, brengt dat een transitie mee naar substantieel toegenomen Unie-uitgaven in verband met defensie en veiligheid. De Raad heeft deze inspanning gesteund door de nationale ontsnappingsclausules voor 2025 tot en met 2028 te activeren, binnen het begrotingskader van de EU, voor de tot dusver 13 lidstaten van de eurozone die hiertoe vóór december 2025 een aanvraag hadden ingediend. De Commissie en de hoge vertegenwoordiger hebben een witboek over de gereedheid van de Europese defensie 2030⁴ gepubliceerd, samen met het ReArm Europe-plan, dat lidstaten financiële hefboomen biedt om hun defensievermogens en infrastructuur te versterken, zoals het instrument “Optreden voor de veiligheid van Europa” (SAFE)⁵, waarmee de EU tot 150 miljard EUR aan leningen zal verstrekken aan lidstaten om hun defensie-investeringen te ondersteunen. Naar dit nieuwe instrument was sterke vraag vanuit de lidstaten, die hun belangstelling lieten blijken om deel te nemen. Defensie-uitgaven blijven ongelijk tussen landen en zijn soms sterk geconcentreerd in personeelsuitgaven, terwijl de Europese defensie-industrie versnipperd is. Aan de vraagzijde beperken de afhankelijkheid van systemen die van buiten Europa worden geleverd en de lange ontwikkelingscycli de efficiëntie en het vermogen om productie snel op te schalen. Om de Europese productie op te voeren en de samenwerking tussen de lidstaten en het aandeel militaire goederen dat wordt ontworpen en geproduceerd in Europa, te vergroten, zullen bestaande beperkingen moeten worden weggewerkt en zal de markt voor defensie-uitrusting verder moeten worden geïntegreerd. Dit kan een macro-economische stimulus geven voor de korte tot middellange termijn, mits aanbestedingen een hefboom worden voor Europese industriële capaciteit, waarbij deze beweging met zijn grote potentieel aan innovatie kansen biedt voor langetermijnoverloopeffecten wat betreft productiviteit, met name als de lidstaten samen optrekken.

⁴ Witboek over de gereedheid van de Europese defensie 2030.

⁵ COM(2025) 122 final.

- (8) De algemene begrotingspositie in de eurozone blijft onder druk staan, met overheidstekorten en schuld niveaus die in diverse lidstaten nog steeds hoger zijn dan de ratio's van vóór de pandemie en die volgens projecties in de eerstkomende jaren niet zullen dalen. Het eerbiedigen van door de Raad aanbevolen begrotingstrajecten om de schuldhoudbaarheid te bewaren, zal gepaard moeten gaan met het bieden van ruimte voor druk op de uitgaven die voortvloeit uit de noodzaak om defensievermogens te verbeteren, het concurrentievermogen te versterken, onder meer door innovatie te ondersteunen, en meer te investeren in strategische prioriteiten, zoals kritieke capaciteit en infrastructuur, alsmede voor de budgettaire kosten die verbonden zijn aan de steeds vaker voorkomende gebeurtenissen in verband met klimaatverandering en aantasting van het milieu, schade die in veel landen slechts in beperkte mate particulier verzekerd is. Deze aanzienlijke en onderling conflicterende uitgavenbehoeften zullen een geleidelijke herprioritering vergen van de overheidsuitgaven, waarbij maatregelen worden genomen om de toename van vergrijzingskosten te beheersen, de kwaliteit van uitgavenprogramma's te verbeteren en de mogelijkheden te onderzoeken om extra inkomsten aan te trekken. De fiscale kloven verminderen door de naleving van de belastingregels te verbeteren – onder meer via digitalisering –, het aanpakken van belastingontwijking en belastingontduiking en het bestrijden van agressieve fiscale planning, blijven belangrijk om eerlijke en efficiënte belastingstelsels te garanderen. Door de belastingbasis te verruimen en een verschuiving te maken naar belastingen die minder schadelijk zijn voor de groei, en tegelijk de prikkels om te werken te versterken en de belastingstrategieën af te stemmen op de ruimere beleidsdoelstellingen, zouden gezonde overheidsfinanciën en duurzame groei worden ondersteund. Uitgaven zouden veel efficiënter kunnen worden en beter op beleidsprioriteiten kunnen worden gericht door grondig gebruik te maken van uitgaventoetsingen, kosten-batenanalyses en instrumenten voor resultaatgericht begroten. Met name zou een ruimer gebruik van particuliere verzekeringen tegen klimaatschade extra begrotingsruimte kunnen creëren. In 2025 hebben de regels over de evaluatie halverwege van het EU-cohesiebeleid ook een aantal domeinen aangemerkt als strategische EU-prioriteiten (defensie en veiligheid, concurrentievermogen en decarbonisatie, energietransitie, betaalbaar wonen, maatregelen rond water en uitdagingen waarmee regio's aan de oostgrens worden geconfronteerd). Herprogrammering van operationele programma's en het mobiliseren van beschikbare middelen zou ruimte bieden voor aanvullende investeringen op deze domeinen. Ten slotte kan het verbeteren van de efficiëntie van overheidsinvesteringen via robuuste planning op middellange en lange termijn, effectieve coördinatie tussen beleidsdomeinen en overheidsniveaus, strenge beoordeling van projecten en synergie-effecten met particuliere financiering, aanzienlijk bijdragen tot de productiviteit en de budgettaire houdbaarheid.

- (9) De arbeidsmarkt in de eurozone blijft robuust ondanks tekorten aan arbeidskrachten, die teruglopen maar aanzienlijk blijven. De werkloosheidsgraad situeert zich rond een historisch laag niveau, en bedroeg 6,4 % medio 2025. De groei van de werkgelegenheid vertraagde, maar wordt nog steeds ondersteund door toenemende arbeidsmarktparticipatie en migratie van buiten de EU. In diverse lidstaten was nettomigratie de belangrijkste factor in de groei van de werkgelegenheid sinds 2021. Het beheersen van wettelijke migratie heeft geholpen om de tekorten aan arbeidskrachten in specifieke sectoren te verminderen en demografische tegenwind op te vangen. Tegelijk blijven er aanzienlijke verschillen bestaan tussen bevolkingsgroepen. De vooruitzichten voor 2026 wijzen erop dat de groei van de werkgelegenheid nog steeds gematigd zal zijn en dat de werkloosheid verder laag zal blijven, maar met hardnekkige verschillen tussen lidstaten en regio's. Toegenomen handelsbeperkingen en aanhoudende onzekerheid kunnen de groei – en dus ook de werkgelegenheid – drukken als gevolg van zowel hogere handelstarieven op uitvoer als grotere mondiale onzekerheid. De nominale loongroei vlakt af na een periode van snelle groei. De jaarlijkse groei van de beloning per werknemer in de eurozone beliep 3,9 % in de eerste helft van 2025 – een daling ten opzichte van de gemiddeld 4,5 % in 2024. Gezien de dalende inflatie zijn de reële lonen in de eerste helft van 2025 met 1,7 % gestegen en – tegen medio 2025 – is de koopkracht van lonen hersteld tot het niveau van 2019 in de eurozone als geheel. Voor de toekomst is de verwachting dat de onderhandelde loongroei geleidelijk verder zal matigen.

- (10) Tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden, in combinatie met demografische druk, blijven belangrijke uitdagingen vormen voor vele Europese sectoren en de economie als geheel. De arbeidsmarktdynamiek wordt ook bepaald door de transitie die bezig is naar een digitale (in lijn met het beleidsprogramma voor het digitale decennium⁶) en gedecarboniseerde economie, ontwikkelingen die nieuwe kansen creëren, waardoor tegelijkertijd de behoeften van de arbeidsmarkt met betrekking tot bepaalde soorten vaardigheden en banen veranderen. Het toerusten van werkenden voor deze verschuivingen vergt volgehouden inspanningen wat betreft omscholing en bijscholing, ondersteund door een nauwere afstemming tussen arbeidsmarktbeleid, onderwijs en opleiding, en de vaardigheden waar vraag naar is. Ook kan een betere verwerving van basisvaardigheden op jonge leeftijd helpen om de basis te leggen voor de ontwikkeling van vaardigheden. Het wegwerken van grote regionale verschillen in vaardigheden en menselijk kapitaal zal werkenden ten goede komen en de eengemaakte markt een impuls geven. Ook een sterkere focus op onderwijs en opleiding in STEM-vakken (wetenschap, technologie, engineering en wiskunde) – domeinen waarvoor er tekorten bestaan, met aandacht voor de aanpak van genderstereotypen – is van essentieel belang om concurrentievermogen, paraatheid en technologisch leiderschap te ondersteunen. Het versterken van de prikkels om te werken door de belastingdruk te verschuiven weg van arbeid, onder meer door gerichte hervormingen van belasting- en uitkeringsstelsels, maar ook het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden in bepaalde sectoren, zouden de arbeidsmarktparticipatie en werkgelegenheid ondersteunen. Het faciliteren van de integratie op de arbeidsmarkt van ondervertegenwoordigde groepen (zoals vrouwen, jongeren en oudere werknemers, laaggeschoolden, migranten, Roma en personen met een handicap) die afhankelijk zijn van de landspecifieke context, zou het werkgelegenheidsaanbod en de inclusiviteit verder versterken. Wil de Unie haar welvaart kunnen behouden, dan is het belangrijk dat jongeren participeren op de arbeidsmarkt en het daar goed doen. Tegelijkertijd is het terugdringen van armoede, ook onder kinderen, en het ondersteunen van kwetsbare huishoudens via adequate en duurzame stelsels voor sociale bescherming en inclusie, onder meer door betere toegang tot zorgdiensten en het verbeteren van betaalbare en toegankelijke huisvesting, alsook het ondersteunen van transities op de arbeidsmarkt, van cruciaal belang voor de sociale cohesie. De creatie van en transitie naar kwalitatieve banen, maar ook het feit dat sociale partners daadwerkelijk betrokken worden bij beleidsvorming en het versterken van het sociaal overleg, blijven van essentieel belang om het concurrentievermogen van de eurozone en haar veerkracht bij structurele wijzigingen in stand te houden. Initiatieven in het kader van

⁶ Het beleidsprogramma voor het digitale decennium (DDPP) biedt een gedeeld, juridisch bindend governancekader om de digitale transformatie van de EU aan te sturen in de periode tot 2030. Het legt gemeenschappelijke EU-streefcijfers en -doelstellingen vast die erkend worden als een belangrijke katalysator voor het concurrentievermogen, de veerkracht en de technologische soevereiniteit van Europa.

de vaardigheidsunie⁷ en de routekaart voor hoogwaardige banen zullen helpen om deze inspanningen verder aan te jagen⁸.

- (11) Het aanpakken van structurele zwakke punten is van cruciaal belang om een sterkere en beter houdbare economische groei in de Unie en de eurozone te ontsluiten, en het algemene concurrentievermogen en de veerkracht te vergroten. Het groeipotentieel van de EU wordt belemmerd doordat productiviteitswinsten grotendeels beperkt blijven tot de midtech-maakindustrie en laaggeschoolde diensten, terwijl in de VS een sterkere ontwikkeling in hooggeschoolde, innovatieve sectoren zoals IT-diensten waar te nemen valt. Voor het versterken van de Europese capaciteit om te innoveren en wereldwijd te concurreren moeten in alle EU-regio's beschikbare middelen worden gemobiliseerd en moet de sterke onderzoeksbasis van de EU ook worden omgezet naar vermarktbaar technologie en producten. Dit vraagt om grotere investeringen in onderzoek- en ontwikkeling (O&O) en kennis, sterkere banden tussen onderzoek en industrie, diepere innovatie-ecosystemen, een toekomstgerichte EU-strategie om talent aan te trekken, en het waarborgen van de groei van een goed ontwikkelde circulaire economie. Daartoe biedt het eenheidsdoctrooistelsel een onmisbaar instrument om innovatie te versterken. Tegelijkertijd mobiliseert InvestEU⁹ grote volumes publieke en private investeringen, onder meer in de ontwikkeling en uitrol van innovaties, en biedt het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP)¹⁰ een belangrijk vehikel om middelen naar strategische technologieën toe te leiden. Ondanks recente verbeteringen blijft het ecosysteem voor durfkapitaal in de EU versnipperd en ondergekapitaliseerd, zeker wat betreft investeringen in scale-ups. Het laten groeien van particulier langetermijnrisicokapitaal, onder meer door stappen te zetten richting een spaar- en investeringsunie en volgehouden steun via overheidsbeleid, is ook van belang om innovatie op te schalen en O&O op Europees niveau te ondersteunen. Hiervoor zijn ook maatregelen nodig om de toegang van kmo's tot kapitaal- en innovatienetwerken te faciliteren, aangezien kmo's een significant deel van de productiestructuur van de eurozone vertegenwoordigen. De groei en het concurrentievermogen van Europa worden ook gehinderd door structureel hogere energiekosten. Het actieplan voor betaalbare energie wil energieprijzen doen dalen en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verder afbouwen. Daartoe zijn de voltooiing van de energie-unie, elektrificatie, energie-efficiëntie, een versnelde uitrol van hernieuwbare en schone energie, een verbeterde netcapaciteit, met inbegrip van grensoverschrijdende interconnectoren, en een efficiënt gebruik van bestaande grensoverschrijdende interconnectoren, infrastructuur voor slimme netwerken en een grotere flexibiliteit van het energiesysteem essentieel.

⁷ COM(2025) 90 final.

⁸ COM(2025) 959 final.

⁹ PB L 107 van 26.3.2021, blz. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj>.

¹⁰ PB L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>.

(12) Goed functionerende goederenmarkten, arbeidsmarkten en financiële markten zijn van fundamenteel belang voor investeringen, veerkracht en productiviteit. Om middelen aan te trekken voor sectoren met een groot potentieel voor productiviteitsgroei moeten knelpunten in de allocatie van kapitaal en arbeid worden opgeruimd, onder meer door start-ups en scale-ups ruimte te bieden. De eengemaakte markt blijft, ondanks zijn belangrijke bijdrage aan de Europese welvaart en convergentie, onvoltooid – met name wat betreft diensten, digitale activiteiten en energie – als gevolg van interne barrières, verschillen in regelgeving, complexe procedures en lacunes in de omzetting. In mei 2025 is de Commissie met een nieuwe strategie voor de eengemaakte markt¹¹ gekomen, die moet worden versterkt door een op stapel staande routekaart voor de eengemaakte markt voor de periode tot 2028. Deze initiatieven moeten barrières wegnemen, voorkomen dat er nieuwe worden opgeworpen en de eengemaakte markt afstemmen op de strategische doelstellingen van Europa. Niet alleen de eengemaakte markt, maar ook het stimuleren van een gunstig ondernemingsklimaat met de nadruk op vereenvoudiging, vermindering van de regeldruk en versterking van de governance van productiviteitsbeleid via sterkere nationale comités voor de productiviteit, kan helpen om de productiviteit in de lidstaten te verhogen. Daarnaast kan, binnen de huidige context van geo-economische versnippering, ook het stimuleren van sterke handels- en financiële banden tussen gelijkgestemde partners duurzame groei en investeringen aanjagen. De uitvoering van structurele hervormingen, waaronder de hervormingen die zijn opgenomen in de budgettaire-structurele plannen voor de middellange termijn en de hervormingen die worden ondersteund door Uniefondsen, zoals de herstel- en veerkrachtfaciliteit en andere EU-fondsen, helpt het concurrentievermogen van de lidstaten te stimuleren door obstakels voor investeringen weg te nemen, het ondernemingsklimaat te verbeteren en de economische stabiliteit te verbeteren.

¹¹ COM(2025) 500 final.

(13) In de EU wordt er stevig gespaard om investeringen en strategische EU-prioriteiten te financieren. De eurozone is een netto kapitaalverschaffer voor de rest van de wereld, een gevolg van een aanhoudend significant overschot op haar lopende rekening, terwijl de binnenlandse investeringsbehoeften – onder meer voor O&O, schone energie, klimaatadaptatie, digitale infrastructuur, defensie en ruimtevaart – aanzienlijk blijven. De spaar- en investeringsunie¹² heeft tot doel de doorstroming van binnenlands spaargeld naar binnenlandse investeringen en de toegang van Europese ondernemingen tot financiering te verbeteren, in lijn met de doelstellingen van een diepe en goed functionerende eengemaakte markt. Ook wil dit initiatief burgers meer kansen bieden om hun vermogen op te bouwen door te beleggen op kapitaalmarkten, en zo spaargeld te mobiliseren. Een en ander betekent dat de participatie van retailbeleggers en de financiële geletterdheid moeten worden versterkt, dat de grote pool van activa van institutionele beleggers in Europa moet worden gemobiliseerd en dat de financieringsmogelijkheden buiten de bankensector moeten worden verruimd voor alle bedrijven, ook om start-ups en scale-ups te ondersteunen. In dit initiatief wordt ook opgeroepen om de compartimentering van kapitaalmarkten aan te pakken, grensoverschrijdende schaalvoordelen mogelijk te maken en de regeldruk aan te pakken, door middel van efficiënter toezicht binnen de eengemaakte markt en een vermindering van nationale overregulering. Deze agenda berust op volgehouden progressie wat betreft zowel de kapitaalmarktenunie als de bankenunie. Door kapitaalmarkten te verdiepen, kunnen retail- en institutionele beleggers, zoals beroepspensioenfondsen en persoonlijke pensioenregelingen, toegang krijgen tot diversere beleggingskansen om het vermogen van burgers op te bouwen en middelen naar Europese bedrijven en infrastructuur te kanaliseren. Tegelijkertijd zou het voltooiën van de bankenunie door verdere vooruitgang te boeken met alle resterende elementen ervan in overeenstemming met de verklaring van de Eurogroep van juni 2022 en door concurrerende en goed functionerende bankensectoren te bevorderen, een meer geïntegreerde, stabiele en efficiënte financiële bemiddeling in alle lidstaten ondersteunen, de versnippering verminderen en de veerkracht van het financiële stelsel versterken. Initiatieven van de lidstaten, zoals het European Competitiveness Lab, kunnen ook bijdragen aan verdere en snellere vooruitgang in de richting van de totstandbrenging van de spaar- en investeringsunie. Met al deze hervormingen samen zouden de eurozone en de Unie als geheel het vele spaargeld intern naar productieve investeringen kunnen kanaliseren, en zo dit spaargeld omzetten in een aanjager van concurrentievermogen, innovatie en veiligheid.

¹² COM(2025) 124 final.

- (14) De euro speelt een sterke rol als regionale valuta, die door aangrenzende economieën breed gebruikt wordt voor facturatie en als reservevaluta, en dient zo als een macro-economisch anker voor de stabiliteit van de ruimere Europese regio. Ook wordt de euro gebruikt door Europese in- en uitvoerders voor hun transacties met de rest van de wereld. Tegelijk ondergaat het internationale monetaire en financiële systeem een ingrijpende verandering, getekend door geopolitieke schokken, toenemende multipolariteit en snelle technologische innovatie. Het gebruik van economische en financiële onderlinge afhankelijkheid als wapen – en het dreigen daarmee – heeft de kwetsbaarheden in de financiële strategische autonomie van de Unie en de eurozone blootgelegd. Een breder internationaal gebruik van de euro zou de strategische autonomie van de EU versterken, financieringskosten verlagen en de valutablootstellingen van bedrijven verminderen, zij het met potentieel nieuwe verantwoordelijkheden om internationale macrofinanciële stabiliteit te handhaven. In dit verband zou de ontwikkeling en invoering van een digitale euro, naast inspanningen om de interoperabiliteit en invoering van binnenlandse en regionale particuliere betaaloplossingen te verbeteren en om het potentieel voor de uitgifte van in euro uitgedrukte en in de EU uitgegeven stablecoins en de ontwikkeling van getokeniseerde deposito's te onderzoeken, bijdragen aan de versterking van de monetaire soevereiniteit van Europa, waardoor de afhankelijkheid van niet-Europese financiële infrastructuren wordt verminderd en de veerkracht en paraatheid van Europa's financiële en betaalsysteem worden vergroot.

(15) De financiële sector is veerkrachtig gebleven. De uitkomsten van de EU-brede stresstests van de Europese Bankautoriteit in 2025 hebben bevestigd dat Europese banken robuust blijven, zelfs in het geval van een hypothetische zware economische neergang. Toch zijn de risico's voor de financiële stabiliteit hoog en blijven er kwetsbaarheden. In de eerste helft van 2025 bleef de bankensector in de eurozone sterk presteren, geschraagd door robuuste kapitaal- en liquiditeitsposities, maar ook door blijvende winstgevendheid, ondanks verzwakkende mondiale en binnenlandse omstandigheden en dalende rentevoeten. De waarderingen van banken zijn opvallend gestegen sinds medio 2024, terwijl de kwaliteit van de activa tot nu toe heeft standgehouden, waarbij het aandeel niet-renderende leningen al bij al stabiel is gebleven. Tegelijk is de internationale omgeving volatieler geworden. Mondiale beleidsonzekerheid en volatiele mondiale financiële omstandigheden doen het risico op correcties van activaprijzen toenemen en hebben de markten voor liquiditeit en overheidsschuld opnieuw onder druk gezet. Zowel banken als niet-bancaire financiële intermediairs (NBFIs) worden in aanzienlijke mate blootgesteld aan sectoren die gevoelig zijn voor ontwikkelingen in de internationale handel zoals de ijzer- en staalindustrie en de automobiellindustrie. Wanneer deze niet worden beperkt, vormen liquiditeitsmismatches en hoge hefboomen in cruciale NBFi-sectoren belangrijke bronnen van kwetsbaarheden. Toenemende verwevenheid tussen banken en niet-bancaire financiële intermediairs, in combinatie met sterke banden met andere NBFi's en markten buiten de EU, zorgen voor meer complexiteit en blootstellingen die momenteel onvoldoende zichtbaar zijn en gemonitord worden. In de sector commercieel vastgoed blijven risico's bestaan, die nauw moeten worden gemonitord. Ook ontwikkelingen op de woningmarkt verdienen aandacht, gelet op de banden met bancaire kredietverlening en schulden in de private sector, alsmede met investeringen en economische bedrijvigheid meer in het algemeen. Te midden van grote geopolitieke spanningen nemen cyberrisico's een steeds grotere rol in als belangrijke operationele kwetsbaarheden, onder meer ook voor banken. Ook zijn er risico's voor de financiële sector als gevolg van klimaat- en milieublootstellingen. Tegen deze achtergrond zal het veiligstellen van de financiële stabiliteit volgehouden waakzaamheid, prospectief toezicht en versterkte veerkracht in alle segmenten van het financiële stelsel vergen, onder meer via de nodige veiligheidsnetten,

BEVEELT AAN dat de lidstaten van de eurozone in de periode 2026–2027 zowel individueel als collectief binnen de Eurogroep doortastend optreden teneinde:

1. Om de budgettaire houdbaarheid te waarborgen, de aanbevolen netto-uitgavenpaden te respecteren, met inbegrip van, in voorkomend geval, de tijdelijke flexibiliteit die is toegekend via de nationale ontsnappingsclausule voor defensie-uitgaven. Een en ander zou een passend gedifferentieerd begrotingsbeleid moeten opleveren en resulteren in een algemeen neutrale begrotingspositie in 2026.
2. Met respect voor de aanbevolen netto-uitgavenpaden begrotingsstrategieën voor de middellange termijn toe te passen die ruimte maken voor de vereiste uitgaven in verband met defensievermogens, zodat het concurrentievermogen, innovatie en investeringen in strategische prioriteiten worden versterkt. Een herprioritering van de nationale begrotingen op middellange termijn uit te voeren en maatregelen te nemen om de doeltreffendheid, efficiëntie, kwaliteit en samenstelling van de overheidsontvangsten en -uitgaven te verbeteren, onder meer door agressieve fiscale planning tegen te gaan. Hogere particuliere verzekeringen voor schade als gevolg van klimaatgerelateerde gebeurtenissen te stimuleren.
3. Knelpunten in de defensie-industrie aan te pakken zodat, in lijn met de routekaart voor defensiegereedheid 2030, aanvullende overheidsuitgaven resulteren in tijdige en effectieve defensievermogens. Een EU-brede markt voor defensie-uitrusting te bevorderen; Gezamenlijke aanbestedingen die helpen om de efficiëntie en interoperabiliteit te verbeteren en versnippering te verminderen, aan te moedigen.
4. De uitvoering van de nationale herstel- en veerkrachtplannen uiterlijk op 31 augustus 2026 te voltooien en financiering van investeringen in de jaren nadien te ondersteunen door nationale en EU-financiering te coördineren. Te zorgen voor de absorptie van beschikbare EU-middelen, daarbij gebruikmakend van de kansen die de evaluatie halverwege van het cohesiebeleid biedt.

5. Om- en bijscholing van de beroepsbevolking te bevorderen om de productiviteit en innovatiecapaciteit te verhogen en strategische sectoren te ondersteunen. Onderwijs- en opleidingsbeleid te versterken om onderwijsuitkomsten te verbeteren, met bijzondere aandacht voor basis- en digitale vaardigheden, en te zorgen voor een betere match tussen vraag en aanbod van vaardigheidsprofielen. Vaardighedenmismatches en grote regionale verschillen in vaardigheden en menselijk kapitaal aan te pakken. Kwalitatieve banen te bevorderen en de arbeidsmarktparticipatie verder te vergroten, onder meer onder groepen die op de arbeidsmarkt ondervertegenwoordigd zijn. Maatregelen te nemen voor het faciliteren van grensoverschrijdende mobiliteit op de eengemaakte markt en beheerste legale migratie van onderdanen van derde landen in knelpuntberoepen. De prikkels voor werk te versterken door de belastingdruk te verschuiven weg van arbeid, onder meer door gerichte hervormingen van belasting- en uitkeringsstelsels. Maatregelen te nemen om armoede te bestrijden en terug te dringen door het veiligstellen en versterken van adequate en houdbare stelsels voor sociale bescherming en inclusie, alsmede toegang tot betaalbare, duurzame en kwalitatieve huisvesting. Ervoor te zorgen dat de sociale partners effectief bij de beleidsvorming worden betrokken en de sociale dialoog te versterken.
6. Overeenkomstig nationale praktijken en met respect voor de rol van de sociale partners en het sociale overleg¹³, de voorwaarden te versterken die houdbare loongroei ondersteunen, vooral voor lage en middeninkomens, in lijn met productiviteitsontwikkelingen, voldoende rekening houdend met inflatierisico's en verschillen in concurrentievermogen binnen de eurozone.
7. Publieke investeringen te prioriteren en private investeringen te stimuleren ten behoeve van onderzoek en innovatie, decarbonisatie van de industrie, schone en betaalbare energie, de groene en de digitale transitie, economische veiligheid en het verminderen van strategische afhankelijkheden binnen waardeketens. De toewijzing van middelen aan sectoren en technologieën met een hoog groeipotentieel te bevorderen en innovatie-ecosystemen te versterken, onder meer door het versterken van de banden tussen verschillende spelers zoals bedrijven, universiteiten of onderzoeksinstituten en het ontwikkelen van de rol van durfkapitaal bij de financiering van start-ups en scale-ups en de versnelde invoering van digitale en nettonul- en emissiearme technologieën. De toegang tot passende financiering voor bedrijven, met name innovatieve kmo's, te verbeteren onder meer via durfkapitaal.

¹³ Bij het voorbereiden van het najaarspakket 2026 hebben de Commissie en de Raad bijdragen ontvangen van het Europees Verbond van Vakverenigingen (EVV) en werkgeversorganisaties.
Zie https://commission.europa.eu/publications/2026-european-semester-autumn-package_en.

8. Interne barrières en verschillen in regelgeving op nationaal niveau, alsook resterende omzettings- en conformiteitstekorten weg te nemen om de eengemaakte markt te verdiepen en de efficiëntie, het concurrentievermogen en het vermogen van bedrijven om op te schalen en wereldwijd uit te breiden, te vergroten.
9. Vereenvoudiging van regelgeving te bevorderen door het in kaart brengen en verminderen van onnodige lasten, en te zorgen voor de vaststelling van transparante, evenredige en doelgerichte regelgeving, onder meer door tijdens het wetgevingsproces effectief gebruik te maken van de beschikbare instrumenten, zoals raadplegingen van het publiek en belanghebbenden, alsmede ex-post-evaluaties van wetgeving.
10. Een Europese spaar- en investeringsunie op te richten, voortbouwend op de mededeling van de Commissie van maart 2025¹⁴, door middel van gezamenlijke inspanningen op Europees en nationaal niveau en op het niveau van de lidstaten, ter bevordering van concurrerende en goede functionerende kapitaalmarkten en banksectoren om Europees spaargeld te mobiliseren voor langetermijninvesteringen, met name in sectoren van de Europese economie met een groot groeipotentieel of van strategisch belang. Te zorgen voor de aanpak van de versnippering van kapitaalmarkten en van barrières die een grensoverschrijdend aanbod en gebruik van financiële diensten in de weg staan, en van de uiteenlopende nationale praktijken in het toezicht, door snel vooruitgang te boeken met het pakket marktintegratie en -toezicht. De bankenunie te voltooien door verder te werken aan alle resterende elementen ervan, in overeenstemming met de verklaring van de Eurogroep van juni 2022. Het concurrentievermogen in de bankensector te vergroten.
11. Opties te onderzoeken voor de uitvoering van de aanbevelingen van de Commissie van 2025 betreffende de beschikbaarheid van spaar- en beleggingsrekeningen met een vereenvoudigde en gunstige fiscale behandeling¹⁵ (september 2025) en betreffende pensioendashboards, pension tracking-systemen en automatische aansluiting¹⁶ (november 2025), alsmede de aanbevelingen uit de mededeling van 2025 over een strategie voor financiële geletterdheid voor de EU¹⁷ (september 2025).

¹⁴ COM(2025) 124 final.

¹⁵ C(2025) 6800 final.

¹⁶ C(2025) 9300 final.

¹⁷ COM(2025) 681 final.

12. Snel vooruitgang te blijven boeken met de werkzaamheden op het gebied van de digitale euro, alsmede innovatie, concurrentie en veerkracht op de markt voor betalingen te stimuleren en te zorgen dat centralebankgeld breed toegankelijk en bruikbaar blijft in een digitaliserende economie. Op te roepen tot de ontwikkeling en invoering van in Europa ontwikkelde particuliere betaaloplossingen met een pan-Europees bereik, en de interoperabiliteit ervan met de digitale euro te bevorderen. De mogelijkheden te onderzoeken voor de uitgifte van in euro luitgedrukte en in de EU uitgegeven stablecoins en de ontwikkeling van getokeniseerde deposito's.
13. De internationale rol van de euro te bevorderen en zich in te zetten voor een verdere versterking van de mondiale positie van de euro, onder meer door de Europese financiële en betaalinfastructuren verder te verbeteren en de veerkracht en paraatheid ervan te vergroten.
14. Te zorgen voor de monitoring van risico's voor macro-financiële stabiliteit, waaronder de risico's die voortvloeien uit de kwaliteit van activa, de dynamiek van prijsaanpassingen en klimaat- en milieublootstellingen, en de onderlinge verwevenheid tussen banken en niet-bancaire instellingen op financiële kernmarkten en via particuliere financiering. Waar nodig het regelgevings- en toezichtsraamwerk voor de niet-bancaire financiële bemiddelingssector te versterken zodat opkomende kwetsbaarheden daadwerkelijk worden geïdentificeerd en beheerst.

Gedaan te ...,

Voor de Raad

De voorzitter
